

EUS Aaltonen Elisa(VM), Ikonen
Susanna(VM)

24.03.2020

Asia

Valtiovarainministereiden epävirallinen puhelinkokous 23.3.2020

Kokous

Perutun maaliskuun ECOFIN-neuvoston sijaan EU-maiden valtiovarainministerit pitivät epävirallisen puhelinkokouksen 23.3.2020. Ministerit keskustelivat koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamista taloudellisista vaikutuksista sekä tarvittavista politiikkatoimista. Lisäksi esillä olivat joustavuuden soveltaminen vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpanossa sekä COVID -19 epidemian vaikutukset eurooppalaiseen ohjausjaksoon.

Liittyen koordinoituihin talouspoliittisiin toimenpiteisiin, jäsenmaiden puheenvuoroissa kiiteltiin komissiota, EKP:tä ja EIP:tä ripeästä toiminnasta ja korostettiin tarvetta toimia koordinoitusti. EIP ehdotti jo ilmoittamien toimiensa lisäksi uutta takausrahastoa, jonka koko olisi noin 25 mrd. euroa. Lisäksi mm. Ruotsi, Tanska, Alankomaat ja Irlanti pitivät tärkeänä, että ryhdytään valmistautumaan myös kriisin jälkeiseen aikaan ja sen edellyttämiin toimiin jotta talouden elpyminen on ripeää.

Kokouksessa hyväksyttiin EFC:ssä valmisteltu julkilausumaluonnos vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta. Lausuma päätettiin julkaista heti kokouksen jälkeen.

Eurooppalaisen ohjausjakson osalta komissio korosti olosuhteiden poikkeuksellisuutta, yhteistyötä ja koordinoitua lähestymistapaa. Vaikeista olosuhteista huolimatta ohjausjaksoprosessia ei tulla hylkäämään. Sen sijaan komissio tulee tekemään ehdotuksia ohjausjaksoprosessin keventämiseksi.

1. COVID-19 -kriisin taloudelliset vaikutukset ja politiikkatoimet

Komissio, Euroopan investointipankki ja Euroopan keskuspankki esittelivät koronaviruskriisiin vastaamiseksi tehtyjä politiikkatoimiaan. Komission varapuheenjohtaja Margrethe Vestager kertoi 19.3.2020 hyväksytystä väliaikaisesta valtioneuvostojärjestelmän kehyksestä, jonka avulla EU:n jäsenmaat voivat hyödyntää valtioneuvostojärjestelmän mukaista täyttä joustovaraa tukeakseen taloutta COVID-19 -kriisissä. Komissio katsoo, että koska EU:n talousarvio on rajallinen, suurin osa toteutettavista toimista on rahoitettava jäsenmaiden kansallisista talousarvioista. Väliaikaisen kehyksen avulla tuki voidaan kohdentaa talouteen ja rajoittaa samalla sisämarkkinoilla kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Lisäksi komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis kertoi 13.3.2020 annetusta tiedonannosta koskien

koordinoituja taloudellisia toimenpiteitä koronavirusepidemian vaikutusten lieventämiseksi sekä 20.3.2020 annetusta tiedonannosta koskien vakaus- ja kasvusopimuksen joustoelementtejä.

Euroopan keskuspankin varapuheenjohtaja Luis de Guindos selosti viimeaikaista talouskehitystä ja ennakoi, että vuoden ensimmäisestä neljänneksestä tulee heikko ja että koko vuoden talouskasvu on negatiivinen. Elpyminen tulee olemaan vastaavanlainen kuin finanssikriisin aikaan vuonna 2009. EKP tukee pankkien likviditeettiä muun muassa 750 miljardin arvopapereiden osto-ohjelmalla.

Euroopan investointipankin (EIP) johtaja Werner Hoyer selosti EIP:n toimia (yhteensä jopa 40 mrd. euroa) vaikeuksiin ajautuvien yritysten tukemiseksi. Jo ehdotettujen toimien lisäksi EIP ehdotti myös uutta takausrahastoa (Pan-European Guarantee Fund), jolla tuettaisiin yrityssektoria kriisiin aikaan, ja jolla se aikoo vastata koronaviruksen talousvaikutuksiin. Rahaston koko olisi 25 mrd. euroa ja sillä saataisiin liikkeelle yli 200 mrd. euron tuki.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa kiiteltiin komissiota, EKP:tä ja EIP:tä ripeästä toiminnasta ja korostettiin tarvetta toimia koordinoitusti. Lisäksi muun muassa Ruotsi, Tanska Alankomaat ja Irlanti pitivät tärkeänä, että ryhdytään valmistautumaan myös kriisin jälkeiseen aikaan ja sen edellyttämiin toimiin, jotta talouden elpyminen on ripeää. Useissa puheenvuoroissa jäsenmaat osoittivat solidaarisuutta Kroatiaassa tapahtuneen maanjäristyksen johdosta. Puheenjohtaja kiitti hyödyllisestä keskustelusta ja korosti koordinaation olevan avainasemassa kriisiin vastaamisessa.

2. Vakaus- ja kasvusopimuksen jouston käyttö COVID-19-kriisin johdosta

Komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis totesi, että vakaus- ja kasvusopimuksen sisältämää joustoa tulisi nyt hyödyntää täysimääräisesti. Komissio antoi 20.3.2020 tiedonannon vakaus- ja kasvusopimuksen joustoista, jossa ehdotetaan aktivoitavaksi yleinen poikkeuslauseke (general escape clause). Lisäksi komissio oli luonnostellut neuvoston hyväksyttäväksi lausuman. Yleinen poikkeuslauseke antaa komissiolle ja neuvostolle mahdollisuuden toteuttaa tarvittavia koordinoituja politiikkatoimia vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa poiketen normaalisti sovellettavista talousarviovaatimuksista pandemian taloudellisten seurausten lieventämiseksi. Puheenjohtaja totesi lopuksi komission ehdotukset tervetulleiksi ja että talous- ja rahoituskomitean hyväksymä julkilausumaluonnos julkaistaan heti puhelinkokouksen jälkeen.

3. COVID-19 -kriisin vaikutus vuoden 2020 eurooppalaiseen ohjausjaksoon

Talous- ja rahoituskomitean puheenjohtaja kertoi, että vakaus- ja lähentymisohjelmien laatiminen on tänä keväänä hyvin hankalaa normaaleissa aikatauluissa. Myös talousennusteiden laatiminen on hyvin vaikeaa kriisin ollessa vasta alussa. Lainsäädäntö edellyttää kansallisten ohjelmien toimittamista huhtikuussa, mutta muut ohjausjakson asiat tulisi lykätä myöhemmäksi. Komissio totesi, että huhtikuun kansallisissa ohjelmissa voidaan olla pragmaattisia ja keskittyä koronaviruksen talousvaikutuksiin. Komissio tekee ehdotuksia ohjausjakson keventämisestä tänä keväänä. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun perusteella on yhteisymmärrys kevennetystä ohjausjaksosta keväälle.

Suomen edustajat

Suomea puhelinkokouksessa edustivat valtiosihteeri Jari Partanen ja finanssineuvos Marketta Henriksson valtiovarainministeriöstä sekä EUE:n erityisasiantuntijat Niina Pautola-Mol ja Samuli Pietiläinen.

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
